

Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" VZW

België - Belgique
P.B.
2160 Wommelgem
BC 10943

MEDEDELINGENBLAD

Afgiftekantoor : Wommelgem
P608269

Ledenblad: augustus-september 2020 - nummer 388
Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni, 1 augustus, 1 oktober, 1 december
Oplage : 180 expl.
ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits- Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03 354 40 72
e-mail: eduard.smits@skynet.be - "W.H.K. De Kaeck www.dekaeck.be - Bankrekening (IBAN) : BE12 9799 5205 4092

TE NOTEREN:

Ten gevolge van de corona pandemie werden alle activiteiten, gepland voor de komende maanden, afgelast.

CORONA PERIKELEN

"We zijn er nog niet van af...." Dat is wel het minste dat we kunnen zeggen over de huidige pandemie veroorzaakt door het Covid-19 virus. Even hadden we de hoop om onze activiteiten in september en volgende maanden toch te laten doorgaan maar deze hoop werd vakkundig de kop ingedrukt door de opflakking van het aantal besmettingen in de maand juli.

Wij gaan ons niet wagen een antwoord te geven op de vraag "hoe komt dit?". Daar zijn onze specialisten voor maar het blijkt toch duidelijk te zijn dat heel wat medeburgers niet zo nauw omspringen met de opgelegde regels. Spijtig!

Als mensen de regels aan hun laars blijven lappen zullen we telkens opnieuw met een opflakking te maken krijgen en zal de enige oplossing een vaccin tegen het virus zijn. De berichtgeving over de ontwikkeling van een vaccin is enerzijds hoopgevend maar anderzijds zouden we de medische wereld toch aanraden niet over één nacht ijs te gaan. Zulke dingen moeten grondig getest en nog eens getest worden vooraleer er mensen mee in te enten (wij zijn het vroegere "softenon-debacle" nog niet vergeten!). Dat dit tijd in beslag neemt, moeten we er dan maar bij nemen en ons ondertussen aan de regelgeving houden. Concreet voor onze kring betekent dit dat alle activiteiten in de maanden september en oktober afgelast zijn. De activiteiten voorzien voor november

(teerfeest) en december (voordracht) houden we nog even in beraad.

EN NOG CORONA.....

In een vorige uitgave schreven we reeds dat onze kring, ten gevolge van de corona pandemie, geen inkomsten meer heeft en de "tering naar de nering" moet zetten. Temeer nu ook de heemfeesten en tentoonstelling wegvallen ziet het er voor de kring financieel heel somber uit.

Toch willen we niet stil zitten en blijven we met mondjesmaat noodzakelijke werkjes uitvoeren. Zo hebben we met wat "kunst en vliegwerk" het lek gedicht in het dak van het museum (zie mededelingen dec.2019). Het plafond werd zo goed mogelijk terug geplaatst, opgekuist en de muren geschilderd. Het stelde ons in staat om het museum te openen voor bezoekers die deelnamen aan de fietstochten ingericht door "Bruisend Antwerpen" (zie verder in dit blad).

De nog af te werken keuken.....

Een stap vooruit is de uitrusting van het werkhuis aan het documentatiecentrum. We beschikken nu over elektriciteit.....

Uiteraard zijn er nog vele zaken die dringend moeten aangepakt worden. Zo dient "de keuken" in het documentatiecentrum verder afgewerkt te worden. Hiervoor zijn we op zoek naar 9 m² muurtegels in lichte kleur en een koperen pijp van ong. 2 meter met diameter 15mm. Als iemand zoiets in z'n garage of op zijn zolder heeft liggen en niet weet wat er mee aan te vangen.....

Beweren dat ook het gebouw een opfrissing kan gebruiken is een open deur intrappen. Zo zouden de buitenmuren opnieuw geschilderd moeten worden (en de scheuren gedicht!), de rolluiken vooraan vervangen, de linker deurstijl van de voordeur is te herstellen en de ingangsdorpel zou best vervangen worden. Verder dienen de dakgoten aangepast te worden want bij hevig regenweer loopt het water gewoon over de dakgoot! Sommige van deze werken zouden door onze kring kunnen uitgevoerd worden maar..... gezien het ontbreken van inkomsten heeft het bestuur besloten niets meer te investeren aan het gebouw.

De gebarsten linker deurstijl

ONZE WEBSITE

We weten niet of je al eens gaat kijken op onze website.....We raden je aan het toch eens te doen. Je zult dan merken dat er aan de rubriek ledenblad een nieuw "hoofdstuk" : BOEKEN UIT ONZE BIBLIOTHEEK is toegevoegd. In deze rubriek vind je de volledige digitale versie van enkele basiswerken over onze gemeente. Dit huzarenstukje hebben we te danken aan ons lid Eugeen Vaneynde, waarvoor dank!

Meer bepaald gaat het hier over de werken:

* "Historische Herinneringen over WOMMELGHEM, eerste deel" door Gustaaf Springael, gepubliceerd in 1897

* "Historische Herinneringen over WOMMELGHEM, tweede deel" door Gustaaf Springael, gepubliceerd in 1897

* "Wommelgem vroeger en nu" door Alois Sledsens, gepubliceerd in 1962

* "Wommelgem door de eeuwen heen" door Alois Sledsens, 1965

* "DE ALOUDE HEERLIJKHEID WOMMELGEM", De Kaeck, gepubliceerd in 1989

SCHENKINGEN

* Gemma Sysmans schonk ons een nog werkend "wringkerke" (droogzwierder)

* Wilfried Van Der Sijpt schonk ons enkele foto's en documenten over zijn voorouders.

* Frank Seberechts schonk ons de archieven van zijn vader Jozef. In hoofdzaak deze die handelen over ontwikkelingssamenwerking, parochiewerking en KWB.

* Paul Suykerbuyk schonk ons een kazuifel en bijhorende attributen die jarenlang bewaard werden door z'n moeder.

* We mochten bij onze oud-voorzitter (†) zijn persoonlijk "bureau" gaan leegmaken. Dat we er heel wat documentatie aangaande onze kring en heel wat foto's gevonden hebben hoeft geen betoog. Voornamelijk de vele fotoreeksen zijn interessant : zij tonen pijnlijk aan hoe Wommelgem van een rustige agrarische gemeente veranderd is in een bijna volgebouwd dorp dat "Deurnese allures" begint te krijgen.

RECHT VAN ANTWOORD.....

Beste voorzitter,

Ik voel me wat aangesproken in het artikeltje "Mededelingen 2020 - nr. 387" over de scholenkwestie.

Zoals U weet heb ik de overgang naar het GO mee goedgekeurd. Mijn argumentatie is U ongetwijfeld bekend.

De zinsnede een stukje "Wommelgems eigen" verdwijnt, is niet geheel correct, fysiek blijven de gebouwen bestaan; er is enkel een nieuwe werkgever.

Dus er verdwijnt in feite niets waarneembaars. Er komt enkel een stukje geschiedenis bij in de analen van de Wommelgemse scholen.

Zelf heb ik er naar school gelopen en was er getuige van de strijd/vijandschap om het directeurschap (Houben, Goris enz....). Goede ervaringen heb ik er niet opgedaan en kon die strijd naar het directeurschap niet echt goed zetten als kind (waarschijnlijk zat mijn grootvader daar ook voor iets tussen?). Door dit feit heb ik meer aan de salamanderput gezeten dan in 't school.

Men probeert nu in te spelen op het feit dat mijn grootvader en grootnonkel er les gaven maar dit heeft

er niets mee te maken. Ze zullen voor eeuwig in de geschiedenis met de school verweven blijven alsook de vele verhalen van latten, bordvegers, kakenknijpers, orentrekkers, strafschrijvers en flebbekakken. Heb zelf tot vervelens toe de pissijnen moeten gaan tellen...wat telkens een vrijgeleide was tot haagschool plegen...

Het ergste van die bewuste gemeenteraad (en daar stond ik weeral eens gans alleen) was dat voortaan de septemberkermis naar het laatste weekend van september verhuisd om niet meer samen te vallen met de kleine bloemenstoet...

Het schepencollege had nog nooit gehoord van onze hulppatroonheiligen Cosmas en Damianus en ik kon ze met al mijn krachten niet van gedacht doen veranderen.

Dat zijn pas tradities die zonder nadenken van de kaart geveegd worden...en waar men verder niets van hoort...Het zou goed kunnen dat binnenkort Pasen met Kerstmis samenvalt...

mvg
Bert (Peeters)

BRUISEND ANTWERPEN

De Gidsenvereniging "Bruitend Antwerpen" ontwierp een viertal gegidste fietstochten in de onmiddellijke omgeving van Antwerpen. Eén van deze tochten kreeg de naam "Van Park en Fort naar 't bos". Een groot deel van het traject, met start aan het Sterckshof, liep over het grondgebied van Wommelgem. Onze kring werd gevraagd of we, wat Wommelgem betreft, hieraan onze medewerking konden verlenen wat we met graagte hebben gedaan. Na een bezoek aan het

Ruïne van het kasteel "Immerseel"

Rivierenhof, met de nodige uitleg over het ontstaan ervan, reden de fietsers over het Hoog Veld naar de Van Tichelenlei. Aan het "rond punt" vertelden we over de verdwenen burcht Immerseel en de "Heren van Wommelgem". Wat verder, ook al verdwenen, het urnenveld aan de Van Tichelenlei. Dan ging het naar Fort II waar niet zozeer de militaire geschiedenis maar wel het metselwerk in het daglicht werd gezet. En natuurlijk bezochten we ook ons museum waar we, en

dat mag met trots gezegd worden, heel wat lovende commentaar te horen kregen. Vervolgens ging het richting Wommelgem centrum. Onderweg gaven we een toelichting betreffende de "Moffenhoeve" waarvan iedereen (en zeker de mensen buiten Wommelgem) denkt dat het iets met de wereldoorlogen te maken heeft. Fout natuurlijk want het gaat hier over "moeffen", kleine bakstenen waarmee de "Moffenhoeve" gebouwd werd. Even ook vermelden dat de "Moffenhoeve" oorspronkelijk "Ter Hofstad" heette.

Op het typische kerkplein in het centrum vertelden we over het mooie gemeentehuis, schandpaal, waterpomp en de kastanjelaar gepland ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van België. Ook de kerk kreeg de nodige aandacht.

Heel verrassend voor de deelnemers was het

Souffraenberg of "Hofke Moons "

bezoek aan het "Hofke Moons". Een pareltje dat ieders bewondering wegdroeg. En de verbazing steeg ten top wanneer we vertelden dat "Souffraenberg", want zo heette deze site vroeger, nog eigendom geweest is van de bekende Pieter Pot.

Over het Kapelleveld, waar ettelijke sporen van Romeinse bewoning gevonden werden maar waarover vakkundig een industriepark werd gebouwd waardoor de bewijzen van de Romeinse aanwezigheid werden vernietigd, ging het naar de Sint Janskapel. Een kleine oase die aan de industriële honger kon ontsnappen. De suggestie dat dit, en lang voor de Sint Janskapel werd opgericht, een Romeins heiligdom geweest is, is misschien niet zover naast de waarheid. Wanneer de kapel gebouwd werd (in haar huidige toestand moet dat iets uit de 17de-18de eeuw zijn) weet niemand, maar een eerste vermelding dateert toch uit de 14de eeuw, toen het heiligdom nog onder de geestelijke jurisdictie van de Deurnese parochie Sint Fredegandus viel. Interessant vond men het verhaal dat er een geheime gang zou bestaan tussen de Sint Janskapel en het "Hof van Sumbeke" beter bekend onder de naam "Withof". Een culinaire stop werd ingelast in het "Withof".

Ingangspoort "Hof van Sompeke" (Withof)

De burchthoeve kreeg de nodige aandacht, niet enkel om haar ouderdom, maar wel om de historische waarde van deze site. Het is een nog typisch voorbeeld van de vroegere versterkte hoeven bestaande uit een opperhof en neerhof. De geschiedenis van het Withof, of beter gezegd "Hof van Sompeke" gaat dan ook terug tot in de 15de eeuw. Terloops wezen we ook nog op de aanwezigheid van de zeldzame tongvaren die groeit in de waterput.

Na een heerlijke lunch werd de tocht verder gezet en reden we langs de "spookhoeve" waar we het droeve verhaal van de boerin, overreden op de snelweg, vertelden. Via de brug over de snelweg (Cruyenveldenbaan) ging het dan richting Ranst en was onze bijdrage afgewerkt.

NIET TERUG NAAR DE FOLKLORE....?

Wij houden van folklore, we kunnen er uren over vertellen. Maar we willen er niet naar terug. Neem nou de wasdag...Lodewijk XIV vond het voldoende zich eenmaal in het jaar te wassen en hij vroeg zich niet af waarom de dames zakdoekjes onder de neus hielden. Maar zoiets blijft niet duren.

Later werd de wekelijkse wasbeurt op zaterdagavond een traditie. Omdat er toen geen waterleiding was, laat staan warm water uit de kraan in een verwarmde badkamer, moest voor de wasbeurt de kachel worden gestookt en daar kwam een grote teil op te staan.

Dan verschoonde men zich ook. Met proper ondergoed en een schoon hemd was men weer klaar voor een nieuwe week. De kraag en de manchetten van het hemd konden in de loop van de week nog eens worden ververst. En dat doet ons weer denken aan de kolknopjes en de manchetknoppen, waar we elke ochtend weer naar moesten zoeken. Moeder moest maar weten waar vader die mislegd had...

Nieuwe kleren trok men pas op zondag aan om naar de mis te gaan. Helemaal in het nieuw stak men zich op paaszondag. Dan was men op zijn paasbest...!

Om de drie of vier weken werd thuis de grote was gedaan. Dat was dan voor moeder de vrouw, voor de meid of voor de wasvrouw het werk voor nagenoeg een hele week : water verwarmen, wassen, spoelen, "bleken op den bleek" (wat nu de "pelouse" is), drogen, dampen, strijken (met het strijkijzer dat men op de kachelplaat verhitte). Dat vulde het huis, zeker als er niet buiten gedroogd kon worden. Dan hing de was aan lijnen in het washuis, maar ook in de keuken bij de kachel, waar moeder intussen kousen zat te stoppen.

O, het was allemaal zo gemoedelijk en zo romantisch. Maar geen huisvrouw of huisman die naar die folkloretijd terugwil. Leve de automatische wasmachine, droogkast, afwasmachine, stofzuiger en noem maar op!

DANK!

Je weet het wellicht wel : het oude klooster aan de Sint Johanna school wordt grondig verbouwd. Bij het nemen van foto's door ons lid Herman Meeus, viel het hem op dat er nog een prachtige wand met lage kasten stond voor dewelke er geen plaats meer was in het toekomstige gebouw. Navraag leerde ons dat we deze kasten gratis mochten komen ophalen...We moesten ze natuurlijk zelf verwijderen en zorgen voor het transport. Geen probleem ware het niet dat de kasten vrij lang waren (6 meter). Het vervoer leek ons niet mogelijk maar dank zij onze burgemeester en de gemeentewerklieden werd hiervoor een oplossing gevonden. Zij transporteerden de kasten in hun geheel van de Sint Johanna school naar onze opbergruimte in Fort II. Een hartelijk **dank je wel** is hier op zijn plaats!

DE KRIJTER - NR.2

"De Krijter" - augustus 2020 is zojuist van de persen gelopen. Je mag hem eerstdaags in je bus verwachten. In deze "Krijter" een overzicht van de Canadese soldaten gesneuveld tijdens gevechten rond het Albertkanaal, een bijdrage van Nico Van Kerckhove. Frank Seberechts belicht twee pastoors die hun stempel gedrukt hebben op de gemeente en tot slot publiceren we, met toelating van de familie, het interview dat we hadden met "Fonske De Ridder".

Werkten mee aan dit nummer:
de Raad van Bestuur, Herman Meeus